

การประชุมสังคมศาสตร์วิชาการระดับชาติ “ความมั่นคงของสังคมไทยในศตวรรษที่ 21”

ครั้งที่ 13

วันศุกร์ ที่ 20 มกราคม 2560

ณ โรงแรมวังคำ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

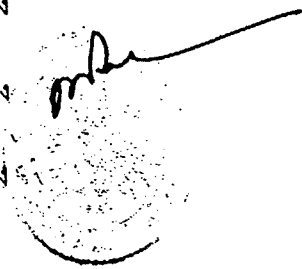

สำนักวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
ถนนพหลโยธิน ตำบลบ้านคำ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย รหัสไปรษณีย์ 57100
โทร: (053) 702-870 ต่อ 102 อีเมล : dreemriver.2011@gmail.com

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความวิชาการ/บทความวิจัย
โครงการสังคมศาสตร์วิชาการครั้งที่ ๑๓
“ความมั่นคงของสังคมไทยในศตวรรษที่ ๒๑”
แนบท้ายคำสั่งที่ ๖๖๔๗/๒๕๕๙

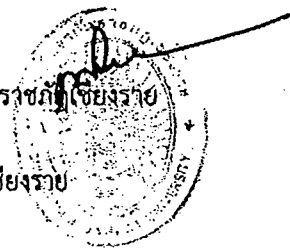
๑. ผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความระดับชาติ (ภายนอก)

๑. ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.มนัส สุวรรณ
ผู้ทรงคุณวุฒิ จากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
๒. รองศาสตราจารย์ ดร.บุญทวรรณ วิงวอน
ผู้ทรงคุณวุฒิ จากมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
๓. รองศาสตราจารย์ ดร.มนตรี พิริยะกุล
ผู้ทรงคุณวุฒิ จากมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
๔. รองศาสตราจารย์ ดร.นรินทร์ สังข์รักษา
ผู้ทรงคุณวุฒิ จากมหาวิทยาลัยศิลปากร
๕. รองศาสตราจารย์ ดร.ณรงค์ชัย ปัญญรัตน์
ผู้ทรงคุณวุฒิ จากมหาวิทยาลัยมหิดล
๖. รองศาสตราจารย์ ดร.สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์
ผู้ทรงคุณวุฒิ อดีตอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
๗. รองศาสตราจารย์ปกรณ์ภัทร จันทะไชย
ผู้ทรงคุณวุฒิ จากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
๘. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิทยา สุวพันธ์
ผู้ทรงคุณวุฒิ จากวิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
๙. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนกวรรณ อุทัยทรัพย์
ผู้ทรงคุณวุฒิ จากวิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
๑๐. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัมรินทร์ เทวตา
ผู้ทรงคุณวุฒิ จากมหาวิทยาลัยศิลปากร
๑๑. อาจารย์ ดร.อภิสม อินทรลาวัณย์
ผู้ทรงคุณวุฒิ จากมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
๑๒. อาจารย์ ดร.ปเนต มโนชัยบุญ
ผู้ทรงคุณวุฒิ จากมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
๑๓. อาจารย์ ดร.พลวัฒน์ ประพัฒน์ทอง
ผู้ทรงคุณวุฒิ จากมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

๒. ผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความระดับชาติ (ภายใน)

๑. รองศาสตราจารย์ ดร.นพพร ธนะชัยขันธุ์
ผู้ทรงคุณวุฒิ จากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
๒. รองศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญพิสุทธิ์ ใจสนิท
ผู้ทรงคุณวุฒิ จากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
๓. รองศาสตราจารย์ ดร.จักรพันธ์ วังษ์บูรณาวาทย
ผู้ทรงคุณวุฒิ จากสำนักวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
๔. รองศาสตราจารย์พัชรา ก้อยชูสกุล
ผู้ทรงคุณวุฒิ จากสำนักวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
๕. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมชัย คำแสน
ผู้ทรงคุณวุฒิ จากคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
๖. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประภาพรณ ไซยานนท์
ผู้ทรงคุณวุฒิ จากคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
๗. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิจิต นางแล
ผู้ทรงคุณวุฒิ จากสำนักวิชาคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
๘. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เลห์ล่า ตรีเอกานุกูล
ผู้ทรงคุณวุฒิ จากสำนักวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
๙. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รณิดา ปิงเมือง
ผู้ทรงคุณวุฒิ จากสำนักวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
๑๐. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นาวัน พรหมใจสา
ผู้ทรงคุณวุฒิ จากสำนักวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
๑๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์มาลี หมวกกุล
ผู้ทรงคุณวุฒิ จากสำนักวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
๑๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์องอาจ อินทนิเวศ
ผู้ทรงคุณวุฒิ จากสำนักวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
๑๓. อาจารย์ ดร.สหทัยา สิทธิวิเศษ
ผู้ทรงคุณวุฒิ จากคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
๑๔. อาจารย์ ดร.กิตติศักดิ์ นิวัฒน์
ผู้ทรงคุณวุฒิ จากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
๑๕. อาจารย์ ดร.สุตาพร ปัญญาพฤษ
ผู้ทรงคุณวุฒิ จากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
๑๖. อาจารย์ ดร.อนันต์ แก้วตาดีบ
ผู้ทรงคุณวุฒิ จากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
๑๗. อาจารย์ ดร.สฤทธิพร วิทย์ผดุง
ผู้ทรงคุณวุฒิ จากคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
๑๘. อาจารย์ ดร.วรรณะ รัตนพงษ์
ผู้ทรงคุณวุฒิ จากสำนักวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

๑๙. อาจารย์ ดร.จันจิรา วิชัย

ผู้ทรงคุณวุฒิ จากสำนักวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

๒๐. อาจารย์ ดร.เบญจมาศ เมืองเกษม

ผู้ทรงคุณวุฒิ จากสำนักวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

๒๑. อาจารย์ ดร.กฤตเมธ บุญนุ่น

ผู้ทรงคุณวุฒิ จากสำนักวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

๒๒. อาจารย์ ดร.จิรนนท์ ไชยงาม นอกซ์

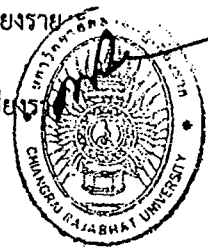
ผู้ทรงคุณวุฒิ จากสำนักวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

๒๓. อาจารย์ ดร.ธัญญลักษณ์ แซ่เลี้ยว

ผู้ทรงคุณวุฒิ จากสำนักวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

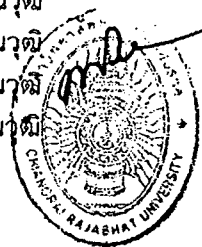
๒๔. อาจารย์ ดร.โอม พัฒนโชติ

ผู้ทรงคุณวุฒิ จากสำนักวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิวิพากษ์การนำเสนอผลงานวิชาการระดับชาติ
งานสังคมศาสตร์วิชาการครั้งที่ ๑๓
“ความมั่นคงของสังคมไทยในศตวรรษที่ ๒๑”
แบบท้ายคำสั่งที่ ๖๖๔๘/๒๕๕๙

๑. รองศาสตราจารย์ ดร.จักรพันธุ์ วงษ์บุรณาวาทย์	ผู้ทรงคุณวุฒิ
๒. รองศาสตราจารย์ ดร.นพพร ธนะชัยขันธ	ผู้ทรงคุณวุฒิ
๓. รองศาสตราจารย์พัชรา ก้อยชูสกุล	ผู้ทรงคุณวุฒิ
๔. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รณิดา ปิงเมือง	ผู้ทรงคุณวุฒิ
๕. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เลหล่า ตรีเอกานุกูล	ผู้ทรงคุณวุฒิ
๖. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นาวัน พรหมใจสา	ผู้ทรงคุณวุฒิ
๗. อาจารย์ ดร.พลวัฒน์ ประพัฒน์ทอง	ผู้ทรงคุณวุฒิ
๘. อาจารย์ ดร.อภิสม อินทรลาวัณย์	ผู้ทรงคุณวุฒิ
๙. อาจารย์ ดร.ปเนต มโนมัยวิบูลย์	ผู้ทรงคุณวุฒิ
๑๐. อาจารย์ ดร.ปริมินทร์ อริเดช	ผู้ทรงคุณวุฒิ
๑๑. อาจารย์ ดร.อนันต์ แก้วตาดีบ	ผู้ทรงคุณวุฒิ
๑๒. อาจารย์ ดร.กิตติศักดิ์ นิวัฒน์	ผู้ทรงคุณวุฒิ
๑๓. อาจารย์ ดร.สฤทธิพร วิทยผดุง	ผู้ทรงคุณวุฒิ
๑๔. อาจารย์ ดร.เบญจมาศ เมืองเกษม	ผู้ทรงคุณวุฒิ
๑๕. อาจารย์ ดร.กรชนก สนิทวงศ์	ผู้ทรงคุณวุฒิ
๑๖. อาจารย์ ดร.จิรนนท์ ไชยงาม นอกซ์	ผู้ทรงคุณวุฒิ
๑๗. อาจารย์ ดร.กฤตเมธ บุญนุ่น	ผู้ทรงคุณวุฒิ
๑๘. อาจารย์ ดร.จันจิรา วิชัย	ผู้ทรงคุณวุฒิ
๑๙. อาจารย์ ดร.ธัญญลักษณ์ แซ่เลี้ยว	ผู้ทรงคุณวุฒิ
๒๐. ดร.ยุทธศิลป์ ชุมณี	ผู้ทรงคุณวุฒิ

คำสั่งมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ที่ ๖๖๕๐/๒๕๕๙

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการวิชาการจัดทำรูปเล่ม (Proceeding)

งานสังคมศาสตร์วิชาการครั้งที่ ๑๓

“ความมั่นคงของสังคมไทยในศตวรรษที่ ๒๑”

ด้วย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย มีความประสงค์แต่งตั้งคณะกรรมการวิชาการจัดทำรูปเล่ม (Proceeding) งานสังคมศาสตร์วิชาการครั้งที่ ๑๓ “ความมั่นคงของสังคมไทยในศตวรรษที่ ๒๑”

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๑ (๒) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ.๒๕๔๗ มหาวิทยาลัย จึงแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำรูปเล่ม (Proceeding) ประกอบด้วย

๑. อาจารย์ ดร.จිරันต์ ไชยงาม นอกซ์	ประธานกรรมการ
๒. อาจารย์ ดร.จันจิรา วิชัย	กรรมการ
๓. อาจารย์อดิวัชร พนาพงศ์ไพศาล	กรรมการ
๔. อาจารย์จามรี พระสุนิล	กรรมการ
๕. อาจารย์ทิพวรรณ เมืองใจ	กรรมการ
๖. อาจารย์ธนพัทธ์ จันทพิพัฒน์พงศ์	กรรมการ
๗. อาจารย์ต้องรัก จิตรบรรเทา	กรรมการและเลขานุการ
๘. อาจารย์ณัฐธิยา วัฒนศิริศาสตร์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

หน้าที่ รวบรวมบทความวิชาการ/บทความวิจัยของผู้นำเสนอที่ผ่านการพิจารณาครั้งก่อนจากผู้ทรงคุณวุฒิและจัดทำรูปเล่ม (Proceeding) ให้ถูกต้องตามมาตรฐานวิชาการ

ให้ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถและบังเกิดผลดี
ต่อทางราชการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทศพล อารีนิจ)
อธิการบดี

ประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติของกลุ่มค่ายอนุรักษ์ผลิบ ในจังหวัดเพชรบุรี

สิทธิโชค เพชรธม¹ วรสิทธิ์ จักรพิทย² และเกตุวดี สมบูรณ์ทวี³

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสบการณ์ในการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติของกลุ่มค่ายอนุรักษ์ผลิบ ใบ ที่เดินทางท่องเที่ยวสถานที่ต่างๆและเพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยวของกลุ่มค่ายอนุรักษ์ผลิบ ใบ เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพที่ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 10 คน ที่เป็นสมาชิกของกลุ่มค่ายอนุรักษ์ผลิบ ใบ ที่มีอายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไปได้เดินทางท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติตามสถานที่ต่างๆ ในประเทศไทย โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพแบบปรากฏการณ์วิทยา ผลการศึกษาพบว่าประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติของกลุ่มค่ายอนุรักษ์ผลิบ ใบ เหตุผลส่วนใหญ่ที่กลุ่มค่ายอนุรักษ์ผลิบ ใบเลือกที่จะท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติเนื่องจากมีความชื่นชอบในธรรมชาติอยู่แล้วมีความพึงพอใจในการเดินทางท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ เลือกสถานที่ท่องเที่ยวจากอินเทอร์เน็ตต้องมีที่พักราคาไม่แพงและมีความปลอดภัย มีสภาพแวดล้อมที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเยี่ยมชม ได้รับประสบการณ์สิ่งแปลกใหม่ในชีวิตทำให้การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยว ปัญหาและอุปสรรคที่กลุ่มค่ายอนุรักษ์ผลิบ ใบส่วนใหญ่ที่ได้รับคือ บางสถานที่มีการเดินทางที่ยากลำบากมีการเดินเท้าอีกหลายกิโลเมตรกว่าจะถึงสถานที่ มีนักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวมากจึงทำให้ไม่ได้ใกล้ชิดธรรมชาติเท่าที่ควร ความปลอดภัยของสถานที่ท่องเที่ยวและที่พักอาศัย เช่น ทางระหว่างไปสถานที่ท่องเที่ยวมีช้างป่ามาเดินตามทางถนน และที่พักอาศัยนั้นขณะนอนในเต็นท์ตอนกลางคืนไม่มีเจ้าหน้าที่มาเฝ้า น้ำตกบางสถานที่ที่ต้องเดินขึ้นไปไม่มีป้ายบอกทางหรือเจ้าหน้าที่ดูแลให้คำแนะนำซึ่งอาจทำให้นักท่องเที่ยวหลงทางและได้รับอันตราย

คำสำคัญ : ประสบการณ์ การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ กลุ่มค่ายอนุรักษ์ผลิบ ใบ

¹ นิสิต หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการตลาด คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

² นิสิต หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการตลาด คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

³ สาขาวิชาการตลาด คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

คณะวิทยาการจัดการ, มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี, จังหวัดเพชรบุรี

เลขที่ 1 หมู่ 3 ตำบลสามพระยา อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี 76120

The Experience of Nature Tourism by Phi Bai Conservative Camp Group In Phetchaburi Province

Abstract

This research aimed to study experiences in nature tourism of Pri Bai conservation camp group who traveled to various locations for understanding problems and difficulties of the tourism group, Pri Bai conservation camp. The research was a qualitative study using in-depth interviews. The informants were 10 members of the Pri Bai conservative camp group, aged 20 years and over, traveled to natural attractive areas over Thailand. The phenomenological research was applied in this study. The results showed the tourism experience of the Pri Bai conservation camp group as follows. The most reason of Pri Bai conservation camp group chosen the nature tourism travel was favor in the nature and satisfaction with the previous trips. The group would select a destination from the Internet with requirement of affordable and secure accommodation. Moreover, it should be tourist attractive environment and opportunity to experience new things in life which would make nature tourism accepted among travelers. Problems and obstacles encountered at the group of Pri Bai conservative camp majorly were hard travelling as they had to reach the place only by walking for several kilometers; too many tourists at the same time, so they could not get close to nature as it should be; the security in tourist areas and accommodations, such as they met elephants walking on the road inside the tourist areas; there was no night guard during they were sleeping in a tent; some water falls tourists had to reach by walking up, but there was no signs or staff for guiding, therefore tourists might get lost and received danger.

Keywords : Experience, Nature Tourism, Phi Bai Conservative Camp Group

บทนำ

การท่องเที่ยวเป็นการใช้เวลาว่างของมนุษย์เพื่อแสวงหาความสุขและความเพลิดเพลิน จากแหล่งท่องเที่ยวที่ไปเยือนเป็นการช่วยผ่อนคลายความเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้าและความเครียด ทำให้สุขภาพทางกายและจิตใจสดชื่นดีขึ้น พร้อมทั้งจะกลับไปเผชิญกับภารกิจต่างๆ การท่องเที่ยวเปิดโอกาสให้มีการศึกษาเรียนรู้ประสบการณ์ความแปลกใหม่ตลอดเวลาการเดินทาง (ชยรัตน์, 2554) การท่องเที่ยวจัดได้ว่าเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประเทศ โดยมีคุณประโยชน์ต่างๆ มากมายทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง (เทิดชายช่วยบำรุง, 2552) อีกทั้งยังก่อให้เกิดรายได้ในรูปของเงินตราต่างประเทศ ถือเป็นแหล่งสำคัญของการนำเงินตราต่างประเทศเข้าประเทศอีกด้วย

การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ เป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ที่หมายถึง รูปแบบของการท่องเที่ยวเพื่อรักษาสีเขียวแวดล้อม เป็นการจัดการการท่องเที่ยวที่รักษาคุณภาพ ทั้งการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติและแหล่งวัฒนธรรม อันจะนำไปสู่การจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสุนทรียภาพ โดยใช้ทรัพยากรธรรมชาติอันทรงคุณค่าอย่างชาญฉลาดสามารถรักษาเอกลักษณ์ความเป็นธรรมชาติไว้นานที่สุด เกิดผลกระทบน้อยที่สุดและใช้ประโยชน์ได้ตลอดระยะเวลาที่ยาวนานที่สุด

การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติในประเทศไทยเป็นที่นิยมมากขึ้น เพราะประเทศไทยมีแหล่งทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ สถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติของประเทศไทยมีตั้งแต่ภูเขา ผืนป่า ทุ่งดอกไม้ ถ้ำ น้ำตก น้ำพุร้อน แก่ง แม่น้ำ บึง ทะเลสาบ ป่าชายเลน หาดทราย ชายทะเล หมู่เกาะ ฯลฯ ที่ขึ้นชื่อและสวยงามที่สุดในโลก

กลุ่มค่ายอนุรักษ์ผืนป่าเป็นกลุ่มที่ผู้ชื่นชอบในการท่องเที่ยวแบบทางธรรมชาติ ที่รวมตัวกันจากทางอินเทอร์เน็ตและชักชวนคนรู้จัก จนเกิดจากสร้างกลุ่มขึ้นมา โดยจะมีการสัมภาษณ์ทุกคน ก่อนที่จะเข้ามาเป็นสมาชิกส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มวัยรุ่นและวัยทำงาน ที่เกิดความสนใจในการท่องเที่ยวทางธรรมชาติเหมือนกัน ได้มีการสนทนาแชร์ประสบการณ์ ทักษะความรู้ รูปภาพแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆสาเหตุที่เลือกกลุ่มนี้เพราะ มีความหลากหลายประสบการณ์ สมาชิกทุกคนมีความสนิทกันรู้จักกัน จากหลายจังหวัด ทำให้ทราบข้อมูลทั่วถึง

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาประสบการณ์การเดินทางท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติของกลุ่มผืนป่า เพื่อจะได้ทราบถึงประสบการณ์การท่องเที่ยว ระยะเวลาการท่องเที่ยว สถานที่ท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับนักท่องเที่ยว เพื่อนำผลการวิจัยมาประกอบในการจัดเตรียมความพร้อมสำหรับการให้บริการด้านการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติของกลุ่มค่ายอนุรักษ์ผืนป่า
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยวของกลุ่มค่ายอนุรักษ์ผืนป่า

วิธีการดำเนินการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูลหลัก คือ สมาชิกในกลุ่มค่ายอนุรักษ์ผืนป่าในจังหวัดเพชรบุรี จำนวน 10 คน ที่เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติอย่างแท้จริง

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

การเก็บรวบรวมจากเอกสารบทความ ข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาและมีเครื่องมือที่สำคัญในการช่วยเก็บรวบรวมข้อมูลได้อย่างครบถ้วน

1. แนวคำถามในเรื่องประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติของกลุ่มค่ายอนุรักษ์ผืนป่า เป็นแนวคำถามปลายเปิดและเลือกใช้คำถามที่เข้าใจง่าย เพื่อให้ได้คำตอบที่ตรงประเด็นที่ต้องการของผู้วิจัยและนำไปสัมภาษณ์เชิงลึก

2. สมุดจดบันทึกใช้สำหรับจดบันทึกชื่อผู้ให้ข้อมูล เพศ ตำแหน่งหน้าที่รับผิดชอบเพื่อใช้ในการอ้างอิง และบันทึกข้อมูลที่เป็นประเด็นสำคัญ

3. เครื่องบันทึกเสียง ใช้สำหรับบันทึกเสียงในระหว่างการสัมภาษณ์ โดยนำข้อมูลเสียงที่ได้มาถอดให้อยู่ในรูปแบบของข้อความตัวอักษร

4. อุปกรณ์สำหรับถ่ายรูป ใช้สำหรับการนำเสนอข้อมูลของผู้วิจัยให้มีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

5. แบบสังเกตพฤติกรรม ใช้สำหรับรวบรวมข้อมูล และจึงบันทึกผลการสังเกตลงในแบบบันทึกข้อมูลการเก็บรวบรวมข้อมูล

ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก โดยเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 10 คน วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคลด้วยตนเอง และจะใช้วิธีการบันทึกและถอดเทประหว่างสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนสมบูรณ์

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยวางขั้นตอนการดำเนินงานไว้ ดังนี้

1. ศึกษาและทำความเข้าใจ ในแบบสัมภาษณ์ เพื่อนำไปสัมภาษณ์โดยทำความเข้าใจให้ถูกต้องก่อนจะเก็บข้อมูล

2. นัดหมายกับกลุ่มค่ายอนุรักษ์ผืนป่า เพื่อจะเข้าไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์
3. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมด โดยการเข้าไปลงพื้นที่
4. นำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ในเชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ที่อยู่ในลักษณะของข้อความที่เขียนบรรยายเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ หรือความคิดเห็นในประเด็นที่กำหนดอย่างลึกซึ้ง เป็นข้อความที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ การบันทึกผลการสัมภาษณ์ หรือจากการสังเกต โดยการนำเอาข้อมูลมาดำเนินการตามขั้นตอนของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ต้องการคำตอบอย่างชัดเจน

5. แปลความ สรุป และรายงาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยจะได้นำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลในประเด็นต่างๆ ในลักษณะการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ และจะเลือกนำเสนอข้อมูลเฉพาะเรื่องที่ทำการศึกษาอยู่เท่านั้น

ผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์เชิงคุณภาพด้วยรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) คือ เมื่อผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักแล้ว ผู้วิจัยนำข้อมูลมาถอดเทปการสนทนาแบบคำต่อคำ (Verbatim) จากนั้นลงรหัส เพื่อมิให้ปะปนกันเนื่องจากมีผู้ให้ข้อมูลหลักหลายคน ผู้วิจัยใส่ตัวเลขลำดับที่ของข้อมูลและผู้ให้ข้อมูลตามด้วยชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ แล้วยืนยันความถูกต้องของเนื้อหา และสำรวจภายในตัวเองของผู้วิจัย เพื่อดูว่าผู้วิจัยเองมีข้อสรุปที่คิดไว้ก่อนเกี่ยวกับสถานการณ์ที่ศึกษา ซึ่งผู้วิจัยต้องทำความเข้าใจก่อนเริ่มวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้ผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์สถานการณ์ด้วยความเที่ยงตรง มีทัศนคติที่เปิดกว้างอย่างแท้จริง จึงแตกข้อมูลที่ศึกษา โดยการพิจารณาประเด็นหลักที่พบในข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์ทั้งหมด จากนั้นจึงนำประเด็นหลักมาพิจารณาแบ่งแยกออกเป็นประเด็นย่อยและหัวข้อย่อย อันเป็นประสบการณ์การท่องเที่ยวของผู้สูงอายุในเชิงสุขภาพ ทั้งสถานที่ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ สิ่งอำนวยความสะดวกในสถานที่ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ความปลอดภัยของประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ รวมถึงปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของผู้สูงอายุ และแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค เพื่อเป็นแนวทางพื้นฐานการช่วยเหลือผู้สูงอายุให้มีประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่ดีขึ้นในอนาคต

การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล

ผู้วิจัยได้ศึกษาและเลือกใช้วิธีสามเส้าและการตรวจสอบข้อมูลก่อนการวิเคราะห์ โดยตรวจสอบตามวิธีสามเส้าดังนี้

1. ด้านข้อมูล

ตรวจสอบแหล่งที่มาของข้อมูล ด้านบุคคล สถานที่ และเวลา ถ้าเก็บข้อมูลในสถานที่และเวลาที่ต่างกัน

2. ด้านวิธีการ

เก็บข้อมูลต่างวิธีกันเป็นจำนวน 3 วิธีที่ต่างกัน ยังคงได้ผลเหมือนเดิมหรือไม่ โดยผู้วิจัยใช้วิธีสัมภาษณ์ พูดคุย สังเกตพฤติกรรม และใช้เอกสาร

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติของกลุ่มค่ายอนุรักษ์ผืนป่า ผู้วิจัยขอเสนอข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมของสมาชิกในกลุ่มค่ายอนุรักษ์ผืนป่า จำนวน 10 คน มีการเลือกข้อมูลจากผู้ที่มีประสบการณ์ในการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้

พบว่ากลุ่มค่ายอนุรักษ์ผืนป่ามีประสบการณ์ในการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติในหลายรูปแบบโดยสถานที่ท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติที่กลุ่มค่ายอนุรักษ์ผืนป่ามักไปกัน เช่น น้ำตก ป่า ทะเล ภูเขา เป็นต้น ซึ่งเหตุผลส่วนใหญ่ที่เลือกท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ เพราะ อุปนิสัยส่วนตัวของกลุ่มค่ายอนุรักษ์ผืนป่าแต่ละคนชื่นชอบธรรมชาติอยู่

แล้วเป็นสาเหตุสำคัญจึงเลือกที่จะท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ สถานที่ท่องเที่ยวที่กลุ่มค่ายอนุรักษ์ผลิใบมีการเลือกหรือศึกษาสถานที่ท่องเที่ยวมาจากอินเทอร์เน็ต และ คนรู้จัก การเลือกสถานที่นั้นจะต้องเป็นสถานที่สวยงาม ใกล้ชิดธรรมชาติ อากาศบริสุทธิ์ มีการเดินทางที่สะดวกสามารถเดินทางได้โดยรถตู้ รถโดยสาร และรถส่วนตัว ส่วนที่พักอาศัยนั้นกลุ่มค่ายอนุรักษ์ผลิใบจะให้ความสำคัญกับราคาเป็นหลักต้องเป็นราคาที่ถูกหรือไม่แพงจนเกินไป มีความปลอดภัย ระหว่างท่องเที่ยวนั้นจะมีกิจกรรมของแต่ละคนที่แตกต่างกันออกไปแต่กิจกรรมส่วนใหญ่ที่ทำการ เช่น ถ่ายรูป เดินป่า เล่นน้ำ ขึ้นชมบรรยากาศ กินอาหารท้องถิ่นหรืออาหารพื้นเมือง และศึกษาระบบธรรมชาติ สิ่งทีกลุ่มค่ายอนุรักษ์ผลิใบได้รับหลังจากท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ คือ ความรู้ทางธรรมชาติ วัฒนธรรมต่างๆของแต่ละพื้นที่ ประสบการณ์ใหม่ๆจากการท่องเที่ยว มีรูปภาพจากการท่องเที่ยว และปัญหาและอุปสรรคที่กลุ่มค่ายอนุรักษ์ผลิใบส่วนใหญ่ที่ได้รับคือ บางสถานที่มีการเดินทางที่ยากลำบากมีการเดินเท้าอีกหลายกิโลเมตรกว่าจะถึงสถานที่ มีนักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวมากจึงทำให้ไม่ได้ใกล้ชิดธรรมชาติเท่าที่ควร ความปลอดภัยของสถานที่ท่องเที่ยวและที่พักอาศัย เช่น ทางระหว่างไปสถานที่ท่องเที่ยวมีช้างป่ามาเดินตามทางถนน และที่พักอาศัยนั้นขณะนอนในเต็นท์ตอนกลางคืนไม่มีเจ้าหน้าที่มาเฝ้า น้ำตกบางสถานที่ที่ต้องเดินขึ้นไปไม่มีป้ายบอกทางหรือเจ้าหน้าที่ดูแลให้คำแนะนำซึ่งอาจทำให้นักท่องเที่ยวหลงทางและได้รับอันตราย

อภิปรายผลการวิจัย

ข้อสรุปเชิงทฤษฎีรูปแบบการเรียนรู้ของ Honey และ Mumford มีดังนี้

1. กลุ่มค่ายอนุรักษ์ผลิใบสนใจท่องเที่ยวธรรมชาติเนื่องจากความชอบส่วนตัวจึงเลือกที่จะท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ หลังจากท่องเที่ยวเสร็จผู้ท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์จากการท่องเที่ยว เช่น มีรูปภาพใหม่ วัฒนธรรมต่างๆ ได้รับประสบการณ์ชีวิตเพิ่มขึ้นและเรียนรู้สิ่งแปลกใหม่ที่พบเจอจากการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีรูปแบบการเรียนรู้ของ Honey และ Mumford ในขั้นที่1 คือ การได้รับประสบการณ์ กล่าวคือ เป็นขั้นตอนการรับรู้ด้วยการมีความรู้สึกต่อประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อม กระบวนการเรียนการสอน ที่ต้องไตร่ตรองเพื่อให้เข้าใจว่า เพื่อให้กระตือรือร้นที่จะแสวงหาความรู้ และทักษะจากการเรียนรู้ให้เข้ากับสถานการณ์อื่นๆ

2. จากที่กลุ่มค่ายอนุรักษ์ผลิใบได้รับประสบการณ์จากการท่องเที่ยวธรรมชาติ ทำให้ผู้ท่องเที่ยวมีความประทับใจในการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ เนื่องจากการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติมีความสวยงาม ได้ความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติ และสถานที่ท่องเที่ยวยังเป็นที่ยอมรับในกลุ่มของนักท่องเที่ยวที่รักการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีรูปแบบการเรียนรู้ของ Honey และ Mumford ในขั้นที่2 คือ การทบทวนประสบการณ์ กล่าวคือ เป็นขั้นตอนที่ช่วยคิดวิเคราะห์เพื่อหาเหตุ ผลเกี่ยวกับประสบการณ์ที่ได้รับในขั้นตอนแรกว่าประสบการณ์ที่ได้รับมีผลกระทบอย่างไร ขั้นตอนนี้จะส่งเสริมอธิบายเหตุผลตามความคิด

3. จากประสบการณ์ในการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติของกลุ่มค่ายอนุรักษ์ผลิใบ ทำให้ผู้วิจัยทราบถึงประสบการณ์ในการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติของผู้ท่องเที่ยวนั้น ผู้ท่องเที่ยวจะต้องมีความเข้าใจและรักในธรรมชาติ ซึ่งในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นลักษณะการท่องเที่ยวที่ผู้ท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงได้ง่าย และดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวที่สนใจในธรรมชาติ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีรูปแบบการเรียนรู้ของ Honey และ Mumford ในขั้นที่3 คือ การสรุปจากประสบการณ์ กล่าวคือ การรับรู้ข้อมูลอย่างไตร่ตรอง เพื่อสร้างความคิดรวบยอดหรือข้อสรุปที่เป็นหลักการหรือทฤษฎีที่ได้รับ

4. หลังจากจากผู้ท่องเที่ยวนั้นได้มีประสบการณ์ในการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติแล้ว พบว่าผู้ท่องเที่ยวส่วนใหญ่เกิดความชื่นชอบในการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ จึงทำให้ผู้ท่องเที่ยวเกิดความต้องการที่จะท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติซ้ำอีกครั้ง และอาจมีครั้งต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีรูปแบบการเรียนรู้ของ Honey และ Mumford ในขั้นที่ 4 คือ การวางแผนการปฏิบัติตนในขั้นต่อไป กล่าวคือ เป็นขั้นตอนที่เกิดจากการรับรู้ความคิดรวบยอดมาสู่การลงมือปฏิบัติหรือทดลองกระทำตามความคิดที่หลากหลาย รายละเอียดหรือขั้นตอน

การทำงานและสามารถพัฒนาเป็นแนวทางในภาพรวมมากกว่าจะพิจารณาจากผลการทดสอบและเป็นการได้ประเมิณผล

ซึ่งได้สอดคล้องกับ (กุลวดี ละม้ายเงิน, 2552) กล่าวว่า การท่องเที่ยวจะประสบความสำเร็จได้นั้น แหล่งท่องเที่ยวจะต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ประการ หรือที่เรียกว่า 5As ได้แก่

1. ความดึงดูดใจ (Attraction)

สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติสวยงามและอุดมสมบูรณ์ ที่ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวมาเยี่ยมชมตามความชื่นชอบ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ก็จะยิ่งทำให้นักท่องเที่ยวได้รับ บรรยากาศเพื่อการพักผ่อนได้มากยิ่งขึ้น แต่หากพื้นที่นั้นมีความสวยงามทางธรรมชาติเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว เช่น หาดทรายที่สวยงาม สภาพป่า และชีวิตสัตว์ป่า

2. ความสามารถในการเข้าถึง (Accessibility)

การเดินทางเป็นปัจจัยในการเลือกสถานที่ท่องเที่ยวของแต่ละบุคคลย่อมมีความแตกต่างกันไปตามความพึงพอใจหรือความต้องการที่จะได้รับการไปท่องเที่ยว เช่น เดินทางโดยรถตู้ รถโดยสาร และรถส่วนตัว ตามความเหมาะสมของผู้ที่จะเดินทางไปสถานที่ท่องเที่ยว

3. สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity)

สิ่งต่างๆ ที่รองรับการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อทำให้การเดินทางท่องเที่ยวเป็นไปได้อย่างสะดวกสบายและมีความสุข ซึ่งเป็นเป้าหมายของนักท่องเที่ยวทุกคน สิ่งอำนวยความสะดวกที่สำคัญประกอบด้วย ที่พักแรม อาหารและสถานบันเทิง การบริการนันทนาการและมัคคุเทศก์ สินค้าที่ระลึก สิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวอย่างดีจนเป็นที่ประทับใจก็จะทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาใช้บริการซ้ำอีก

4. ที่พัก (Accommodation)

เรื่องที่พักแรมไม่ว่าจะเป็นที่พักในรูปแบบโรงแรม รีสอร์ท บังกะโล เกสต์เฮาส์ มีที่พักหลายระดับราคาให้เลือก นับตั้งแต่ห้องพักราคาถูกสุดๆ และความปลอดภัย มีให้เลือกหลายระดับราคาตามสถานะทางการเงินของผู้ที่ท่องเที่ยวสามารถเลือกได้อย่างคุ้มค่าเหมาะสมกับตัวเองที่สุด

5. กิจกรรม (Activity)

กิจกรรมส่วนใหญ่ที่ทำได้ เช่น ถ่ายรูป เดินป่า เล่นน้ำ ชื่นชมบรรยากาศ กินอาหารท้องถิ่นหรืออาหารพื้นเมือง และศึกษาระบบธรรมชาติ วัฒนธรรมพื้นเมืองท้องถิ่นของชาวบ้านในพื้นที่

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผลจากการศึกษา ประสพการณ์การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติของกลุ่มค่ายอนุรักษ์ผืนป่า โดยสรุปได้ดังนี้

จากการศึกษา ผู้วิจัยพบว่าแหล่งท่องเที่ยวบางแห่งมีการเข้าถึงยาก เดินทางไม่สะดวก หากไม่มีรถส่วนตัวจะเดินทางไปสถานที่ท่องเที่ยวลำบาก ขาดพนักงานเจ้าหน้าที่ดูแลหรือเจ้าหน้าที่คอยให้คำแนะนำ ส่งผลให้นักท่องเที่ยวอาจได้รับอันตราย ดังนั้นควรจัดบริการรถโดยสารให้ทั่วถึง ทำป้ายบอกทางที่มีตัวอักษรที่ชัดเจน บอกกฎระเบียบให้นักท่องเที่ยวได้รับรู้ ควรเพิ่มเจ้าหน้าที่เพื่อคอยดูแลนักท่องเที่ยวให้มีความปลอดภัย และคอยให้ความรู้ข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับสถานที่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสร้างร่วมกันในอันตรายเพื่อให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้าไปได้

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรเปลี่ยนกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา เช่น ประชากรในกรุงเทพ เพื่อให้ทราบถึงประสบการณ์ในการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายและนำมาพัฒนาต่อไป

2. ควรเปรียบเทียบการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติกับการท่องเที่ยวเชิงอื่นๆ เพื่อนำผลมาเปรียบเทียบความแตกต่างว่ามีข้อดีข้อเสียอย่างไร

เอกสารอ้างอิง

- เจษฎา ขวัญเมืองและคณะ.(2554). การท่องเที่ยว. สืบค้นวันที่ 21 พฤษภาคม 2558. จาก <https://tourismatbuu.wordpress.com/> ความรู้เบื้องต้นการท่องเที่ยว.
- ชยรัตน์ แพนทอง. (2554). การท่องเที่ยว. ค้นเมื่อ 24 ตุลาคม 2559. จาก <http://oknation.nationtv.tv/blog/toi029820161>
- ชลตรงค์ ทองสง. (2557). แนวคิดการพัฒนา Slow Tourism ในประเทศไทย. สืบค้นวันที่ 21 พฤษภาคม 2558. จาก http://digital_collect.lib.buu.ac.th/ojs/index.php/search2/article/view/3582.
- เทิดชาย ช่วยบำรุง. (2552). การท่องเที่ยว. ค้นเมื่อ 24 ตุลาคม 2559. จาก http://elibrary.trf.or.th/project_researcher.asp?resid=N01372&rename=%B4%C3.%E0%B7%D4%B4%AA%D2%C2%20%AA%E8%C7%C2%BA%D3%C3%D8%A7
- ภัคศรีชญ์ ประสิทธิ์.(2557). มารู้ว่า...การท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อเรา..อย่างไร !. สืบค้นวันที่ 22 พฤษภาคม 2558. จาก <http://koratcity.no-20ip.org/Tourist/Travel%20important.html>.
- วรรณสิริ โมรากุล. (2558). รายได้การท่องเที่ยว 2558. ค้นเมื่อ 24 ตุลาคม 2559. จาก <http://www.thansettakij.com/2016/01/08/25115>
- เสาวภา วิชาด.(2011). รูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนในมุมมองของทฤษฎีการเรียนรู้แบบประสบการณ์ Learners' Learning Styles: The Perspectives from the Theory of Experiential Learning . ค้นเมื่อ 8 ตุลาคม 2016. จาก www.bu.ac.th/knowledgecenter/executive_journal/jan_mar_11/pdf/aw24.pdf
- Honey, P.,& Mumford,A.(1992).The manual of learning styles (2nded.). Maidenhead, UK :Peter Honey and Alan Mumford.